

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра психології, філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Сергій ГУБАРЄВ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ**

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 23 Соціальна робота

спеціальність 231 Соціальна робота

освітньо-професійна програма Соціальна робота

форма(и) навчання денна та заочна

РОЗРОБНИК силабусу (кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, філософії та суспільних наук)

Світлана МІТІНА

(підпис)

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота
(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1.Назва навчальної дисципліни, код в ОПП	Психофізіологія людини, ОК 2.6 в ОПП
2.Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу професійної підготовки
3.Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1-й рік навчання, 1 семестр
4.Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти)	4 кредитів ЄКТС (120 год), з них: 40год аудиторного навантаження (20 години лекційних, 20 годин семінарських) та 80 години самостійної роботи.
5.Вид підсумкового (семестрового) контролю	екзамен
6.Інформація про консультації	За запитом здобувача вищої освіти в онлайн форматі
7.Мова викладання	українська
8.Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Мітіна Світлана Володимирівна (доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки)
9.Контактна інформація викладача	mitina.svitlana@tnu.edu.ua
10.Посилання на силабус на вебсайті Університету	
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Вивчення даного предмету дає можливість здобувачеві вищої освіти ознайомитися з нейронними, фізіологічними механізмами психіки і свідомості людини, пояснює мозкову локалізацію психічних процесів функціональних станів та діяльності людини, а також фізіологічні основи індивідуальних відмінностей людини. Надуті знання можуть бути використані майбутніми соціальними працівниками в практичній діяльності при супроводі осіб, які мають порушення ментального здоров'я і особливості розвитку.
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою викладення навчальної дисципліни «Психофізіологія людини» є ознайомлення студентів з

	нейрофізіологічними основами психічних процесів, станів та діяльності людини, а також фізіологічними основами індивідуальних відмінностей людини Основними завданнями вивчення дисципліни «Психофізіологія людини» є: 1. Сформувати у студентів уявлення про нейрофізіологічні механізми психічних процесів і станів людини. 2. Ознайомити студентів із фізіологічними основами індивідуальних особливостей людини. Додаткові цілі: підвищити рівень фахової компетентності у студентів, зокрема етичної та особистісної.
Пререквізити	-
Постреквізити	Психологія особистості «Спеціальна психологія», «Психології девіантної та адиктивної поведінки», «Соціальна реабілітація», «Соціальна робота з різними категоріями клієнтів»,
Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, бесіди і дискусії, схеми, відео матеріали, навчальні фільми, індивідуальні науково-дослідні завдання, розв'язання практичних задач. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі на єдиній платформі GoogleSuiteEducation; через Google Classroom. У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту, а також у месенджерах Telegram і Viber.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК):Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-9 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних особливостей.

4. Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми.

РН1. Вміння здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки,

РН19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

5. Тематика та зміст навчальної дисципліни.

Номер та назва розділу, теми, перелік основних питань	Вид навчального заняття	Форми і методи контролю знань	Кількість годин
Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні основи психофізіології як науки Тема 1. Предмет, завдання, методи психофізіології. 1.1 Проблеми співвідношення мозку і психіки, психічного і фізіологічного. Дискусії з приводу предмета психофізіології. Розділи сучасної психофізіології. 1.2 Методи психофізіологічних досліджень.Методиреєстрації імпульсної активності нервових клітин. Електрокортикограма.	Вхідна лекція	Вхідної контроль Бліц-опитування	2

Електроенцефалографія і методи її реєстрації. Магнітоенцефалографія. Метод магнітно-резонансної томографії. Ядерна магнітна резонансна інтроскопія. Реєстрація реакції очей. Електроокулограма. Поліграфні дослідження. Електроміографія. Електрична активність шкіри.	семінар	усне опитування презентація доповідей	2
Тема 2. Нейроанатомія та фізіологія центральної нервової системи. 2.1 Морфофункціональні особливості нервової системи.Будова, функції та види нейронів. Будова та види синапсів. Механізм передачі збудження в електричному тахімічному синапсах. Найпростіші соматичні та вегетативні рефлекторні дуги.	Лекція	Фронтальне бліц-опитування оцінювання письмових самостійних завдань	2
2.2 Функціональні та морфологічні відмінності симпатичної і парасимпатичної частини вегетативної (автономної) нервової системи. Вплив симпатичних і парасимпатичних нервів на функції органів. 2.3 Загальна будова та функції головного мозку. Модульний принцип організації нейронів великих півкуль Д. Хьюбела і Д. Візеля. Біла та сіра речовина великих півкуль. Історія дослідження моторних і сенсорних зон кори головного мозку. Загальні властивості нервових центрів. 2.4 Архітектоніка кори великого мозку. Проекційні і асоціативний поля кори великого мозку. Структурно-функціональні блоки мозку (О.Р. Лурія). Функціональна асиметрія півкуль великого мозку. Будова та функції лімбіко-ретикулярного комплексу.	Семінар	Поточний контроль Усне опитування виконання письмових самостійних завдань складання схем, Модульний (тестовий) контроль	2
Змістовий модуль II.Психофізіологія сенсорних та пізнавальних процесів.			

Тема 3. Психофізіологія сенсорних процесів. 3.1 Поняття та структура аналізатора. Структурно-функціональна організація сенсорних систем. Види рецепторів. Класифікація аналізаторів. Сенсорна система зору. Сенсорна система слуху. 3.2 Сомато-сенсорна система: тактильна, температурна, больова, скелетно-м'язова та вестибулярна. Сенсорна система смаку: будова смакових рецепторів, центри смакових відчуттів. Сенсорна система нюху: будова, функція та кіркове представництво. Дослідження дотикової та больової чутливості шкіри людини. Психогігієна сенсорних систем. Тема 4. Психофізіологія сприймання та уваги. 4.1 Нейронні моделі сприйняття. Морфофункціональні рівні й етапи обробки інформації. Перцептивна спеціалізація півкуль. Сприйняття кольору, з позиції векторної моделі обробки інформації. Психофізіологічний механізм зорових ілюзій (ілюзія Мюллера-Лієра, Герінга, Сильвануса) 4.2 Нейрофізіологічні механізми уваги. Нейронний рівень: нейрони новизни, нейрони тотожності. Системний рівень: таламус, ретикулярна формація, лобові відділи кори. Механізм доминанти О.О. Ухтомського. Психофізіологічні концепції уваги (модель фільтра Д. Бродмента, модель двостадійної фільтрації А. Трейсмана, модель уваги Дж. Дойч і Д. Дойч. Методи вивчення і діагностики уваги. Тема 5. Психофізіологія пам'яті. 5.1 Кодування інформації у нервовій системі. Роль медіаторів в консолідації слідів пам'яті (серотонін, норадреналін). Роль гіппокампа, лімбічної системи і кіркових зон у формуванні енграм пам'яті. Системи регуляції пам'яті: неспецифічна і модально-специфічна. 5.2 Механізм короткочасної та	лекція семінар Лекція Практичне Заняття лекція	Письмовий контроль Оцінювання письмових самостійних завдань (складання схем) Поточний контроль; Блиц опитування презентація доповідей; інд. усне опитування; Поточний контроль виконання письмових самостійних завдань Поточний контроль; виконання практичних завдань робота в парах взаємооцінювання Поточний контроль; оцінювання письмових самостійних завдань,	2 2 2 2 2
---	---	--	--

довготривалої пам'яті згідно теорії Д. Хебба. Фізіологічні та біохімічні теорії пам'яті. Роль РНК в утворенні слідів пам'яті. Дослідження процесів ретро-і проактивного гальмування слідів пам'яті. Тема 6. Психофізіологія мовленнєвого процесу та мислення. 6.1 Роль міжпівкульної асиметрії в організації мовлення. Мовленнєві центри мозку: центр Вернике, центр Брока. Нейрофізіологічні основи мови. Молекулярно-генетичні основи мови. Периферичні системи забезпечення мови. 6.2 Розвиток мови і спеціалізація півкуль в онтогенезі. Психофізіологічні механізми мислення. Функціональна асиметрія мозку і особливості розумової діяльності.	Семінар - Практичне Заняття Лекція Семінар	Усне опитування виконання практичних завдань діагностика мнемічних процесів (самооцінювання) виконання письмових самостійних завдань, складання схем Поточний контроль; Усне опитування виконання практичних завдань Модульний (тестовий) контроль	2 2
Змістовий модуль III. Психофізіологія функціональних станів та діяльності людини. Тема 7. Психофізіологія функціональних станів. 7.1 Психофізіологія сну. Фізіологічні механізми регуляції сну та бадьорості. Функціональне значення сну. Сон в онто-і філогенезі людини. Сучасні теорії сну. 7.2 Нейрофізіологічні механізми сну. Стадії та фази сну. Нейрохімічні та нейрогуморальні фактори сну. Природа сновидінь. Депривація сну. Паталогічні форми сну. Тема 8. Психофізіологія емоцій та мотивації. 8.1 Психофізіологічне обґрунтування емоційних станів. Функціональна асиметрія мозку та емоції. Концепція Дж. Грея «Три мозкові механізми емоцій». Роль катехоламінів, холінергічної та дофамінергічної системи системи у емоційній поведінці. «Лімбічний мозок» (коло Пейпеца). 8.2 Співвідношення органічних і емоційних процесів в теорії Ч. Дарвина, У. Джемс, Н. Ланге, У. Кеннона. Концепція афекту і мотивації Н. Холта. Роль доміанти у	Лекція-діалог Семінар Лекція діскусія Семінар	Поточний контроль; усний діалогічний метод од «Сократовська бесіда» Усне опитування Презентація доповідей Поточний; усний метод: фронтальне опитування (прийом Снігова куля) усне опитування, презентація доповідей	2 2 2 2

формуванні мотивації людини. Залежність характеру емоційних проявів від задоволення потреби. Тема 9. Психофізіологічні основи рухової активності та діяльності людини. Психофізіологічні основи рухової діяльності людини. Будова опорно-рухового апарата. Класифікація рухів. Нервові механізми організації рухової системи. Система управління рухами (за М.О. Бернштейном). Схема управління руховою діяльністю (за О.Р. Малхазовим). Опанування рухової діяльності онтогенезі. Динаміка працездатності і характеристика її фаз. Психофізіологія професійної діяльності. Тема 10. Психофізіологічні механізми адаптивної поведінки. Психофізіологія стресу. 10.1 Компоненти адаптаційної системи. Види адаптації. Загальні закономірності та рівні адаптації. Роль функціональної асиметрії мозку в процесі адаптації. "Ціна" адаптації та дезадаптація. Адаптивність та адаптаційні можливості людини. 10.2 Г.Сельє «Загальний адаптаційний синдром». Стадії розвитку стресу. Особливості гострого та хронічного стресу. Центральна регуляція стресових реакцій. Сутність психофізіологічної та професійної адаптації. Тема 11. Психофізіологія індивідуальних відмінностей. 11.1 Властивості нервової системи: сила нервової системи, врівноваженість процесів збудження та гальмування, лабільність нервових процесів. Типи ВНД (І.П.Павлов). Характеристика індивідуальності людини відповідно типу ВНД. Темперамент як формальна інтеграційна основа індивідуальності. 11.2 Властивості нервової системи і спеціальні здібності. Статеві відмінності психофізіологічних функцій. Вплив статевих гормонів на поведінку жінки та чоловіка.	Семінар Лекція діалог Лекція Семінар-Практичне Заняття	Оцінювання письмових самостійних робіт Поточний контроль; Усне опитування; презентація доповідей; виконання письмових самостійних завдань Поточний контроль; Фронтальне бліц-опитування Блума) Оцінювання письмових самостійних завдань Поточний контроль; Бліц-опитування Оцінювання письмових теоретичних і практичних завдань; презентація доповідей; усне опитування	2 2 2 2
--	--	--	-------------------------------------

Специфіка функціонування мозку чоловіка та жінки. Особливості функціонування мозку у лівшів. Крос-культурні дослідження індивідуальності. Дослідження екстраверсії / інтроверсії і нейротизму.		захист індивідуальних робіт Модульний (тестовий) контроль	
---	--	--	--

Організація самостійної роботи студентів

№ теми	Зміст завдання самостійної роботи	Форма звітності
1.	1.Складіть схему «Взаємозв'язок психофізіології з іншими науками». 2.Найбільш актуальні проблеми сучасної психофізіології,	1. Скласти схему; 2. Написати конспект
2.	2. Скласти схему «Функціональні блоки мозку (О.Р. Лурія)», визначити їх локалізацію, структуру та функції	1. Скласти схему, відзначити блоки мозку
3.	Намалювати схеми основних провідних шляхів сомато-сенсорної, зорової та слухової системи, вказати на ней види рецепторів, від яких вони передають нервові сигнали, та центральні відділи аналізатора.	Намалювати схему
4.	Психофізіологічні концепції уваги (модель фільтра Д. Бродмента, модель двостадійної фільтрації. На А. Трейсмана, модель уваги Дж. Дойч і Д. Дойч),	Написати конспект
5.	Провести порівняльний аналіз фізіологічних і біохімічних теорій пам'яті. Результати подати у вигляді таблиці.	Скласти таблицю.
6.	Проаналізувати взаємозв'язок розвитку мислення й мови в онтогенезі людини. Чи можна навчити мавпу розмовляти? Чому?	1. Скласти таблицю. 2. Дати аргументовану відповідь на питання
7.	Психофізіологія сну. 1. Написати есе на тему: «Сон у життєдіяльності людини» 2. Підготувати інформацію для дискусії на тему: «Чому ми бачимо сновидіння?»	Написати есе Підготувати інформацію для дискусії

8.	Грунтуючись на теорії емоцій Ч. Дарвина, У. Джемс, Н. Ланге, У. Кеннона визначте співвідношення органічних і емоційних процесів. Дайте відповідь: «Що первинно органічні прояви чи емоції?» Складіть таблицю «Методи дослідження емоцій людини».	Дати аргументовану відповідь на питання Скласти таблицю.
9.	Психофізіологічні основи рухової діяльності людини. Складіть алгоритм навчання новачка якій-небудь порівняно складній руховій діяльності.	Скласти алгоритм.
10.	Психофізіологічні механізми адаптивної поведінки. Психофізіологія стресу.	Скласти кросворд на задану тему (15-20 слів)
11.	Скласти кросворд на задану тему (15-20 слів) «Психофізіологія індивідуальних відмінностей».	Складання кросворду на задану тему

6. Технічне та програмне забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться оцінювання виконання самостійних робіт, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання - вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- виконання індивідуальних завдань,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в групі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються додаткові бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.

- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

8. Система оцінювання та вимоги.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 75 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі	D: 66 – 74 б.

навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	Е: 60 – 65 б.

Види контролю:

Вхідний контроль знань здійснюють на перших навчальних заняттях з метою виявлення рівня базових знань, умінь та навичок студентів із навчальної дисципліни.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів та виконання самостійних робіт та індивідуальною роботою.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді тематичного тесту.

Підсумковий контроль відбувається у формі екзамену (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів, які отримують студенти (за видами діяльності):

Вид роботи	Кількість балів за виконану роботу	Максимальна кількість балів за семестр
Робота під час семінарського заняття	1-4	40
Виконання самостійної роботи	5	55
Виконання індивідуальної роботи:	1-5	5
Виконання тестових завдань (к.р.)	1-5	5
корегуючий коефіцієнт (к)	0,57	
Підсумковий контроль	1-40	40
Всього		100

Розподіл балів, які отримують студенти (за темами)

Поточний модульний контроль											К.Р	індз	k	екзамен	Сума
Модуль1		Модуль2				Модуль 3									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	5	5	0,57	40	100
9	9	9	9	9	9	9	9	9	5	9					

9. Рекомендовані джерела інформації:

1. Гаврилькевич В.К., Кабашнюк В.О. Психофізіологія. Навчальний посібник для ВНЗ (рекомендовано МОН України). Київ: «Новий світ-2000». 2025. 200с.
2. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
3. Кокун О. М. Психофізіологія. Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 184 с.
4. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: «Ельга Ніка-Центр», 2009. 400с.
5. Макаруч, М. Ю., Куценко, Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник. Київ: ООО «Інтерсервіс», 2011. 329 с.
6. Маруненко І. М. Психофізіологія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 408 с.
7. Маруненко І. М., Неведомська Є., Волковська Г. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи. Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2021. 184с.
8. Психофізіологія: конспект лекцій / укл.: Н. В. Коляда. Суми: Сумський державний університет, 2022. 264 с.

Інформаційні ресурси

1. Научно-образовательный сайт «Современные нейронауки». Режим доступа: <http://www.neuroscience.uk>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. www.nbuv.gov.ua.
3. Папка курсу на Google-диску в Classroom.
4. Освітній відеопортал. Психофізіологія. Режим доступу: <http://univertv.ru/video/psihologiya/psihofiziologiya/?mark=science1>
5. Цифрова бібліотека тематичних текстових збірок [Режим доступа: <https://www.twirpx.com>].

ДОДАТОК

Перелік запитань для підготовки до підсумкового (семестрового) контролю

1. Становлення психофізіології як самостійної науки.
2. Сутність психофізіологічної проблеми. Роль концепції І.М. Сеченова в вирішенні основної психофізіологічної проблеми.
3. Рефлекторна теорія І.М. Сеченова. Робота «Рефлекси головного мозку».
4. Значення робіт І.П. Павлова в розвитку психофізіології. Теорія вищої нервової діяльності
5. Методи психофізіології. Вивчення електричної активності мозку.

6. Системний підхід в психофізіології. Теорія функціональної системи П. К. Анохіна.
7. Структура та функції нервової системи людини.
8. Функції соматичної і вегетативної нервових систем.
9. Симпатичний і парасимпатичний відділи вегетативної нервової системи: сутність і значення.
10. Структурно-функціональні блоки мозку людини (О.Р. Лурія).
11. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку.
12. Характеристика ретикулярної формації і лімбічної системи.
12. Будова, функції та види нейронів.
13. Будова, функції та види синапсів.
14. Механізм передачі збудження в електричному та хімічному синапсах.
12. Характеристика безумовного і умовного рефлексів.
13. Соматичні та вегетативні рефлекторні дуги. Концептуальна модель рефлекторної дуги за Є.М. Соколовим
14. Регуляція ендокринної системи організму людини.
15. Поняття та структура аналізатора.
16. Поняття та види рецепторів.
17. Сомато-сенсорна система: будова, функції.
18. Психофізіологія зорової системи: будова, функції.
19. Психофізіологія слухової і вестибулярної систем: будова, функції.
20. Психофізіологія смакової і нюхової систем: будова, функції.
21. Психофізіологічні механізми сприйняття.
22. Рефлекторна теорія уваги (І.М. Сеченов, І.П. Павлов) Домінанта О.О. Ухтомського.
23. Психофізіологічні концепції уваги (Д. Бродмента, Н.А. Трейсмана, Дж. Дойч і Д. Дойч),
24. Фізіологічних і біохімічних теорій пам'яті.
25. Нейрофізіологічні основи мови. Мовленнєві центри мозку: центр Верніке, центр Брока
26. Розвиток мови і спеціалізація півкуль в онтогенезі.
27. Психофізіологічні механізми мислення.
28. Фізіологічні механізми регуляції сну та бадьорості.
29. Основні стадії сну та їх характеристика.
30. Психофізіологічні механізми сновидінь.
31. Психофізіологічне обґрунтування емоційних станів.
32. Психофізіологічні теорії емоцій Ч.Дарвина, У. Джемс, Н. Ланге, У. Кеннона,
33. Основні типи рухових програм і їх коротка характеристика.
34. Рівні регуляції рухів по Н. А. Бернштейну.
35. Психофізіологічна сутність свідомості.
36. Психофізіологія стресу. Стадії розвитку стресу (Г.Сельє).
37. Сутність психофізіологічної та професійної адаптації
38. Роль функціональної асиметрії мозку в процесі адаптації.
39. Властивості нервової системи і характеристика індивідуальності.

40. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.

Тестові завдання контролю знань по курсу «Психофізіологія людини»

Виберіть правильну відповідь

1. Онтогенетичні зміни фізіологічних основ психічної діяльності людини вивчає:
 - а. загальна психофізіологія
 - б. вікова психофізіологія
 - в. диференційна психофізіологія
 - г. всі відповіді вірні
2. Метод за допомогою якого реєструється біоелектрична активність головного мозку:
 - а. електроенцефалографія
 - б. магнітоенцефалографія
 - в. реографія
 - г. електрокардіографія
3. Метод за допомогою якого реєструються параметри магнітного поля головного мозку:
 - а. електроенцефалографія
 - б. магнітоенцефалографія
 - в. реографія
 - г. електрокардіографія
4. В стані спокою на ЕЕГ домінує такий ритм:
 - а. дельта-ритм
 - б. тета-ритм
 - в. альфа-ритм
 - г. бета-ритм
5. Розумова діяльність супроводжується підвищенням потужності ритму:
 - а. дельта-ритму
 - б. тета-ритму
 - в. альфа-ритму
 - г. бета-ритму
6. Гальмівними є синапси:
 - а. аксо-соматичні
 - б. дендро-дендритичні
 - в. аксо-аксональні

г. сомато-соматичні

7. Нервова система ділиться на:

- а. центральну і периферійну
- б. спинний мозок і нервові сплетіння
- в. головний мозок і нервові вузли
- г. головний мозок і нервові закінчення

8. Кора великих півкуль – це:

- а. сіра речовина
- б. біла речовина
- в. сіра і біла речовина
- г. всі відповіді вірні

9. За місцем контакту синапси є:

- а. аксоаксональні
- б. аксодендритичні
- в. аксосоматичні
- г. всі відповіді вірні

10. Вегетативна (автономна) нервова система за функцією ділиться на:

- а. симпатичну і парасимпатичну
- б. центральну і периферійну
- в. соматичну і вегетативну
- г. всі відповіді вірні

11. В залежності від природи подразника рецептори поділяються на:

- а. зорові, терморецептори
- б. зовнішні і внутрішні
- в. дискантні і контактні
- г. механорецептори і барорецептори

12. В залежності від локалізації рецептори є:

- а. зорові, терморецептори
- б. зовнішні і внутрішні
- в. дистантні і контактні
- г. механорецептори і барорецептори

13. Рецептор має здатність перетворювати:

- а. хімічну енергію у нервові збудження
- б. фізичну у нервові збудження
- в. теплову у нервові збудження
- г. всі відповіді вірні

14. Загальна послідовність сенсорного процесу така:

- а. виявлення і розпізнавання сигналів, кодування, детектування і упізнавання образу
- б. виявлення сигналів, передача, кодування і упізнавання образу
- в. виявлення і розпізнавання сигналів, передача, кодування, детектування і упізнавання сенсорного образу
- г. виявлення сигналів, передача, детектування і упізнавання образу

15. Зорові рецептори називаються:

- а. гангліонарні клітини
- б. палочки і колбочки
- в. асоціативні нейроноти
- г. всі відповіди вірні

16. Найкраще місце бачення в сітківці називається:

- а. жовтою плямою
- б. сліпою плямою
- в. палочками і колбочками
- г. гангліонарними клітинами

17. Далекозорість обумовлена:

- а. занадто довгою повздовжньою віссю ока
- б. укороченою повздовжньою віссю ока
- в. нормальною повздовжньою віссю ока
- г. всі відповіди вірні

18. Короткозорість обумовлена:

- а. занадто довгою повздовжньою віссю ока
- б. укороченою повздовжньою віссю ока
- в. нормальною повздовжньою віссю ока
- г. всі відповіди вірні

19. Людина чує звуки в діапазоні:

- а. від 11 до 15000 Гц
- б. від 15 до 20000 Гц
- в. від 16 до 20000 Гц
- г. від 16 до 25000 Гц

20. Внутрішнє вухо розташоване в:

- а. лобній кістці
- б. тім'яній кістці
- в. скроневій кістці
- г. потиличній кістці

21. Рецептори смаку і нюху відносяться до:

- а. хеморецепторів
- б. механорецепторів
- в. барорецепторів
- г. терморецепторів

22. До солодкого найбільш чутливий такий відділ язика:

- а. кінчик язика
- б. задня частина язика
- в. бічні краї язика
- г. передня частина язика

23. Найбільша концентрація смакових сосочків локалізується на:

- а. кінчику язика
- б. задній стінці глотки
- в. м'якому піднебінні
- г. мигдалині

24. Нюховий аналізатор відноситься до:

- а. первинночутливих
- б. вторинночутливих
- в. третинночутливих
- г. немає вірної відповіді

25. Рецептори кістково-м'язового апарату називаються:

- а. інтерорецептори
- б. екстерорецептори
- в. пропріорецептори
- г. рецептори веретен

26. Згідно теорії якого автора в корі головного мозку є самостійна система уваги:

- а. Д. Бродмента
- б. А. Трейсмана
- в. Дж. Дойч і Д. Дойч
- г. М. Познера

27. Основні властивості уваги залежать від:

- а. властивостей нервової системи
- б. пам'яті
- в. емоцій
- г. всі відповіді вірні

28. Слухова, зорова, нюхова і смакова є різновидом пам'яті:

- а. емоційної
- б. словесно-логічної
- в. сенсорної

г. семантичної

29. Де відбувається формування енгрампам'яті?

- а. руховій корі
- б. сенсорній корі
- в. асоціативній
- г. всі відповіді вірні

30. Обсяг короткочасної пам'яті складає:

- а. 9 ± 2 елементи
- б. 7 ± 2 елементи
- в. 5 ± 2 елементи
- г. 3 ± 2 елементи